

Szervezkedni kell a magyar középosztálynak.

— Előadás a Társadalomtudományi Társaságban. —

(Saját tudósítónktól.) A szegedi Társadalomtudományi Társaság vasárnap délután kiválóan sikerült előadást rendezett a városháza közgyűlési termében. Előadó *Pilisi* Lajos hírlapíró volt, aki a figyelmet mélyen lekötő módon arról értekezett, hogy a magyar középosztálynak szervezkednie kell, ha nem akarja lába alól végkép elveszíteni a már ugyanis megvékonyodott fundamentumot. A szervezkedést kamarákkal kell megvalósítani és ez a munka akkor éri el majd fejlettsége tetőfokát, ha ebben az országban senki nem végezhet anyagi ellenszolgáltatással járó szellemi munkát, aki nem tartozik valamely kamarába.

Az értékes előadást, melyet dr. *Pap* Róbert üdvözlő szavai előztek meg, a következőkben ismertetjük:

— Először az előadó a középosztály, különösen a köztisztviselők nyomorba jutásával foglalkozott; akik már nem szegénylik a nyomorukat, hanem tömegbe verődve kiáltják: Kenyeret, mert éhesek, ruhát, mert rongyosak vagyunk! Ez az osztály mindenét odaadta a kultúráért s most joggal követelheti sorsának jobbra fordulását az időkől és az emberektől. A háboru esztendeiben a drágaság 100—1000 százalékkal emelkedett és semmi sem történt a középosztály érdekében, mert ami történt, azt nem lehet történésnek nevezni. Csakhamar megértette mindenki az új mondást: Bankóval nem lehet szántani. Ez azt jelenti, hogy a bankó és a szántás jóviszonya a bankó rovására megingott. E megértés következménye lett az árdrágítás, amelynek hátrányait egyik osztály a másikra hárította át. Így lesz ez a háboru után is. Nálunk csak azok tudnak majd megállni, akik a szervezethez hatalmas fegyverével küzdve, jövedelmüket a drágaság arányában tudják fokozni. A szellemi munka, ha nem szervezkedik, alul marad, mert ő senkire sem tudja áthárítani a terheket.

A középosztály most kétfelé tagozódik. Egyik részét a nagyobb fizetésű főbb tisztviselők alkotják, másik része a kisfizetésűekből áll. Ez utóbbiak már azon a ponton vannak, hogy azok közé omoljanak, akik az osztályharc alapján szervezettek. Ennek nem szabad megtörténni, mert a középosztály többé nem tud úgy sorompóba állni, mint velük tudott volna. E széthasadást meg kell előzni. Mindenki együvé tartozik, akinek azonos az érdeke abban, hogy a szükséglete és a keresete közti különbség egy harmadik terhére hozassék összhangba. És sohasem lehetnek ellentétesek a küzdők érdekei ott, ahol a kétformájú embereket egészen egyformán igyekszik a maga javára kihasználni a harmadik. Ez ellen nem lehet érvelni azzal, hogy a szervezkedés közérdekbe ütközik. A mai nyomor föntartása nem lehet közérdek. A dolgozó társadalomnak joga van az élethez.

A szervezkedés formájának legjobban megfelel dr. *Supka* Géza tervezete, amely ezekei mondja: „Az országban pedig senki ne üzhessen olyan anyagi ellenszolgáltatással járó szellemi foglalkozást, aki nem tartozik ezen foglalkozásnak valamely szervezetéhez.” E kézenfekvő szervezet a kamara. A tisztviselői kamaráknak minden politikát kizárva, tisztán gazdasági célokból és alapokon kell kiépülniök.

Végül a szervezkedés anyagi körülményeiről szólt, amelyekre a szocialisták szervezetét hozta föl például. A szervezkedésben hatalmas segítőtársa a középosztálynak a magyar kultúra, amelyet a magyar középosztály alkotott meg s ezt a kultúrát mindig a közposztály fogja vinni, mert más osztály

vagy nem tudja, vagy nem érdeke, hogy vigye.

Az előadást a közönség zajosan megtapsolta. Ezután dr. *Supka* Géza, az ismert szociológus szólt röviden. Kívánja, — mondotta — hogy *Pilisi* beszédének hangulata mindig velünk maradjon, bárhova megyünk.

Zajos közgyűlés az iparosok fogyasztási szövetkezetében.

— Vádak a vezetőség ellen. —

(Saját tudósítónktól.) A Szegedi Iparosok Fogyasztási Szövetkezte vasárnap délután a kereskedelmi és iparkamara kistermében közgyűlést tartott. *Szabó* Gyula, a kereskedelmi és iparkamara titkára, a fogyasztási szövetkezet elnöke nyitotta meg a közgyűlést, amelyen előterjesztette a szövetkezet mérlegét és zárószámadását és arra kérte a közgyűlést, hogy azt vegye tudomásul és az igazgatóságnak, valamint a felügyelőbizottságnak a felmentvényt adja meg.

Szeghő Árpád, a fogyasztási szövetkezet egyik igazgatósági tagja állott fel szólasra és kijelentette, hogy a közgyűlést megelőző igazgatósági ülésen a mérleg aláírását megtagadta és a közgyűlés előtt is kijelenti, hogy azt nem fogadja el. Elmondotta, hogy a fogyasztási szövetkezet 1915 augusztus 25-ikén alakult meg azzal a kitűzött céllal, hogy a kisiparosoknak a súlyos viszonyok között élelmicikkeket szerez be és azokat minden nyereség nélkül olcsó árban a tagok között szétosztja. A szövetkezet működésének megkezdésekor *Szabó* Gyula kamarai titkár, az altruisztikus szövetkezet elnöke sertéshizlalási tervet terjesztett az igazgatóság elé és pedig olyan formában, hogy 319 darab sertést vásároljon a szövetkezet, amelyeket azután konzorcionális alapon fognak kihizlalni. Minden tag annyi sertést jegyezhet, amennyit akar, azonban tartozik sertésenként a kockázati alapra 200 koronát lefizetni. Ez a sertésvásárlás meg is történt. Később az elnök az igazgatóság hozzájárulása és tudta nélkül további 400 darab sertést vásárolt hizlalás céljaira, de ezuttal már nem konzorcionális alapon. Ez a sertéshizlalási üzlet, mintegy 600.000 korona forgalmat jelentett a szövetkezetnek. Itten akarok rámutatni — folytatta felszólaló — azokra a szabálytalanságokra, amelyek a sertésüzlet könyvelésénél előfordultak és amely rendszertelenség jellemzi az egész ügykezelést.

Mindenekelőtt ki kell jelentenem, hogy a mérleget azért nem irtam alá, mert annak tételeit a legszabálytalansággal vezetett könyvek alapján állították össze. A szövetkezet megalakulásakor körülbelül négyezer korona alaptőkével rendelkezett és egy év leforgása alatt másfélmillió korona forgalmat mutatott fel. Ilyen nagy forgalom mellett és a kereskedelmi törvények szigorú rendelkezése dacára sem vezettek szabályszerűen könyveket. Az üzlet 1915 szeptemberében kezdte meg működését és 1916 januárjában az üzleti könyvek még nem voltak lefektetve. Többszöri sürgetésemre azután 1916 február havában megkezdtek a könyvvezetést. Ezen időpontig százazrek kerültek ki a szövetkezet pénztárából és százazrekre rugó bevételek jelentkeztek anélkül, hogy egyetlenegy tételt is elkönyveltek volna. Később is a kereskedői szokástól eltérőleg teljesen áttekinthetetlen módon vezették a könyveket, mert például ilyen tételeket találtam: „Vettünk disznót 116.000 koronáért”, „Kukoricavásárlás 118.000 korona”.

Hogy a késői könyvelés mit célozott, azt pontosan megállapítani minden esetben nem tudom, de mint igen súlyos vádat a közgyűlés előtt is leszögeztem azt, hogy a szövetkezet 1915 szeptemberében 319 darab sovány sertést vásárolt kilogramonként 3 ko-

bármint cselekszünk is. Utalt még arra a téveszmére, amelyet a szervezkedés ellenségei vetettek föl és amely a „történelmi középosztályt” állítja szembe mindenféle mozgalmal.

Dr. *Pap* Róbert köszönetet mondott az előadónak.

rona 70 fillérért, később pedig 400 darabot kilogramonként 4 korona 20 fillérért. Ezeket a tételeket, amint már fentebb mondtam, 1916 április hónapban, tehát hét hónap után mutatták ki a könyvekben és pedig az akkori árak szerint kilogramonként 4 korona 70; illetve 5 korona 40 filléres árban, ami körülbelül 80.000 korona árkülönbséget tesz ki. Ennek az árkülönbségnek a könyvekben semmi nyoma sincsen. Ezzel szemben a mérleg 4518 korona 61 fill. hasznót mutat ki.

Szabó Gyula elnök: Ez nem áll!

Szeghő: Kérem, az elnök ur részéről annak idején ilyen bejelentés történt.

Szabó: Az első csoport disznó 4 korona 70 fillérbe került kilogramonként, a másik csoport 5 korona 40 fillérbe.

Szeghő: Ha a differenciát nem is tudnánk pontosan megállapítani és bizonyítani, az akkori hus- és vásárpénztári árjegyzékekből igenis megállapíthatjuk, hogy a sovány sertés ára 3 korona 70 fillér, illetve 4 korona 20 fillér volt, holott most az elnök ur 4 korona 70, illetve 5 korona 40 filléres árról beszél.

Az ügykezelés további menetére nézve a legnagyobb kifogásaim vannak. Megtörtént az, hogy a kisiparosok a lisztészetsznál nem jutottak a legminimálisabb liszt-hez sem, ugyanakkor pedig protekciós egységnek 5—6 zsák lisztet kaptak. A szénelosztásnál is hasonló dolgok történtek. Egyesek — köztük én is — hosszabb sürgetésre 3 mázsa szenet kaptam és másnap, amikor ezt kifogásoltam, az iroda asztalán találtam egy utalványt *Szabó* kamarai titkár aláírásával, amely egy magánembernek, nem is tagnak, tíz mázsa szenet utalt ki.

Szeghő felszólalása után nagy vita indult meg, amelyben *Nagy* Zoltán törvényszéki bíró, *Lantos* Béla a szövetkezet igazgatója, *Vékes* Bertalan kamarai másodtitkár és *Vidacs* Aladár segédtanfelügyelő vettek részt. Ezek azt vitatták, hogy a szövetkezet szabályszerűen működött, a tagokat olcsó zsirral, hússal és egyéb élelmi cikkekkel látta el.

Szabó Gyula is reflektált a vita során elhangzottakra. Kijelentette, hogy könyveket kezdetben azért nem vezettek, mert a szövetkezet üzleti tevékenysége nem volt széleskörű és eleinte a nagyobb vállalkozásokhoz a forgótőkét a szegedi cipő- és csizma-termelők szövetkezte adta és ez könyvelte el a nagyobb tételeket. Különben is a sertéshizlalás, amely ellen a legsúlyosabb vád hangzott itten el, az ő magánvállalkozása volt, amelyhez csak esetenként használta fel a fogyasztási szövetkezet cégét.

A közgyűlés végül úgy határozott, hogy a mérleget és a zárószámadásokat elfogadja, *Vidacs* Aladár indítványára pedig felszólította a vezetőséget, hogy a közgyűlés előtt tett súlyos vádakot a bíróság előtt tisztázza, egyszersmind *Szeghő* Árpád tagságát felfüggeszti és helyére más választottak meg igazgatósági tagul. *Szeghő* igazgatósági tag kijelentette, hogy a tapasztaltak után nem is vállalná többet a felelősséget, mint igazgatósági tag és a maga részéről bűnvádi feljelentést tesz.

Szabó Gyula, kamarai titkár, a fogyasztási szövetkezet elnöke a következőképp nyilatkozik ebben az ügyben: